

svojega življenja in iz svojih mnogih izkušenj! Ne da bi se bil jaz tega zavedal, je na ta način vzgojno vplival na moje še mlado življenje. Vzrastel se v dobi pred narodnim prebujenjem je bil v narodnem oziru bolj indiferenten. A srce mu je gorlo bilo za narod, med katerim je deloval. Mojega narodnega navdušenja ni nikdar — kalil, a če so mi tuintam drugi predbovali narodno prenapetost, on ni storil tega nikdar.

Pokojnik je služboval še pod Slomškom. Zanimalo bo Vas, dragi tovariši in tovarišice, da je dal Slomšek rokopis svojega »Blazeta in Nežice« za natesek Supaneku prepisati. Sploh mu je bil Slomšek kot dobremu učitelju naklonjen. Pri podelitvi neke službe mu je Supanek skromno omenil, da znabiti bi ta služba ne bila zanj, ker ni ravno najboljši pevec in organist. A Slomšek ga je zavrnil: »Ne potrebujem dobrih organistov, ampak potrebujem dobrih učiteljev«.

In Supanek je bil v resnici izvrsten učitelj. Malokateri učitelj stare šole se je tako izpopolnil in tako užival v napredni duhi novodobne šole nego on. V letih sedemdesetih so učitelji laškega okraja uvedli skupne hospitacije na posameznih šolah. Prišli so hospitirati tudi v Loko. Od skromne enorazrednice Supanekove niso dosti pričakovali. A kako so bili iznenađeni! »Da je Supanek tako izvrsten šolnik, pa nismo mislili«, so si šepetali na uho. In že takrat so bile v laškem okraju znamenite pedagoške kapacitete, kakor Gabršek, Kropelj, Valentinič i. dr.

Da je bil izboren učitelj in takten šolski voditelj, sem imel priliko opazovati tudi jaz. Učil me je vestnosti in točnosti ter, kako bi se izrazil, učiteljskega humorja, a ne z besedami, ampak z zgledom. V poletnem času je bil že ob šestih v razredu. Kaj je delal? Kdor se je ozrl na okno njegovega razreda, je zagledal lonček pri lončku z najlepšimi cveticami, ki jih je skrbno zalivala njegova roka. Potem se je na vsedel k šolski mizi ter spisaval uradna pisma, ki jih je opravičil vse jutraj, nikoli po šoli.

Po šoli je prišla na vrsto njegova ljuba »fajla«, ki mu jo je njegova prijazna žena navadno že natlačeno prinesla nasproti. Kakor dete po »cuceljnu« je segel po njej in je ni izpustil do večera. »Fajla« mu je ostala zvesta ljubica do groba. Ko je ležal na smrtni postelji, jo je odložil v roko ljube mu sinahe rekoč: »Na! — Zdaj pa ne bom več kadil«. Nagnil je glavo in izdihnil za večno.

V družbi je bil kaj prijeten; nikoli ni bil čemern, ampak bil je vedno ljubezljiv in šegav. Dobrohotnost mu je odsevala iz njegovih lepih sinjih oči.

Visok praznik smo imeli pri njem vsako leto na Jožefovo. Takrat je prihajal domov očetov ljubljene, sin Pepi ter smo praznovali dvojni god. Na mizo je prišel tudi kapun, pa ne razrezan, ampak po stari patrijarhalni šegi cel in na lesem okrožniku. Dostojanstveno in z redko spretnostjo ga je trančiral papa, midva s Pepijem sva pa poželjivo zraven gledala in požirala sline. Ob iskrenem razgovoru je dvignil čašo, rekoč: »In zopet bom imel en god manj. Pa kolikor jih je manj, toliko pristočno jih praznujmo!«

Narodil se je doli ob Sotli pri Sv. Emi, kjer mu je bil oče učitelj. Če se ne motim, mu je bil stari oče tudi učitelj; sin Pepi je šolski nadzornik, dve njegovi vnukinji sta bili učiteljici, dve sta učiteljici še danes, vnuk Rudi, ki se nahaja sedaj v ruskem

ujetništvu, je učitelj, njegova pravnukinja in pravnuki ostanejo gotovo tudi zvesti učiteljskemu stanu. Tedaj so Supaneki in Zupaneki učiteljska rodovina že od početka ljudske šole. Bog ohrani to učiteljsko rodovino še mnogo stoletij!

Leta 1834, tako mi je pripovedoval, je bil pri birmi. Strašna suša je bila tisto leto. Ko so šli od birmе, je moral stopati čez široke razpoke osušene zemlje.

Spominjal se je še tudi dobro na prekrasno vinsko kapljico, ki je zrasla tisto leto.

Ni mi natančno znano, katera službena mesta je imel. Eno izmed prvih, če ne prvo, je imel okoli l. 1848. v Spitaliču poleg zgodovinskega Žičkega samostana. Kujal si je sam. Kosček govedine, na juhi pa krompir, to mu je bil obed skozi leto in dan. Kadar mu je bil dolg čas, je pa poletel čez Konjiško goro v Konjice na »izprehod«.

Pozneje je služboval v Lavantski dolini blizu St. Andraža. Tam si je izvolil svojo zakonsko družico. Loški župnik mi je pripovedoval: »Poznal sem ju, ko sta bila se mlada poročena. To je bil krasen parček: ona temnolasa in temnooka, on pa plavalas in sinjeok, oba živahna in polna — življenja«.

Iz Lavantske doline ga je osoda zanesla preko cele škočije doli za Savo, na Videm. Odtod je prišel na Dol, kjer že mnogo let deluje tovariš Gnuš, z Dola pa v Loko.

Leta 1893. sem se jaz poslovil od njega ter odšel v hribe, on je šel pa čez par let v pokoj v Celje. Za njegovo zvesto 40letno službovanje mu je bila podeljena častna kolajna, za izvrstno službovanje pa srebrni zaslužni križec s krono.

Ko mu je umrla žena, se je preselil k svojemu sinu, šolskemu nadzorniku.

V družbi ljubljene mu sina in postrežljive mu sinahe, v krogu njegovih vnukov in pravnukov so mu polagoma ugašali in ugašili dnevi visoke starosti.

Harmoničen konec harmoničnega življenja. Franc Brinar.

† Avgust Jensko.

Vseh razočaranj rešen si sedaj. Pač boljše je za tebe, da si šel ... Aškerc.

Usmiljena smrt je za večno zatisnila dne 31. marca t. l. izmučene oči enemu našemu najboljšemu tovarišu — Avgustu Jensko-tu, učitelju na Bledu.

Pokojnik se je rodil 19. januarja leta 1878 v Belpeči na Gorenjskem kot sin gozdarja. In menda se je tu v skrbnem očetovem varstvu in pod očetovim vzgojnim vplivom navzel one ljubezni do večnolepe narave, ki jo je gojil v svojem razočaranju bogatem — a žalibog prerano končanem življenju. Po maturi, ki jo je dovršil na ljubljanskem učiteljskem l. 1898 je nastopil svojo prvo službo v Kamniku, kjer je ostal pa le pol leta. Tudi v Nevljah, kjer je služboval dve leti, se ni mogel udomačiti, kajti čutil je menda v sebi tisti prečudoviti S. Gregorčičev nagon

»nazaj, nazaj — v planinski raj«.

Leta 1901 je bil stalno nameščen in sicer je na-to nastopil službo v prijaznem dolenskem kraju Smartno pri Litiji. A tudi tu je ostal samo dve leti, dasi so ga

Smarčanje prav zelo vzljubili in tudi sam se jih je prav pogosto spominjal kot ljudi za šolo in učiteljstvo vnete.

1. marca 1903. se mu je pa izpolnilo tako željno pričakovano upanje, da je dobil službo na štirirazrednici na Bledu. Kraj »kinč nebeški Kranjske zemlje«, se mu je dopadal tako, da ga ne bi bil zamenjal za vse bogastvo sveta. Srečnega se je čutil tu, ker je imel najlepšo priliko spopolnjevati se v oni stroki, ki jo je pridobil pri svojem očetu že kot otrok, v spoznavanju naših večnolepih gorskih velikánov, ki stoje sedaj kot negremagljiv zid proti našim sovragom.

Pokojnik je živel pač le za šolo in za naravo, v prvi vrsti turistiko. V ospredje se ni nikdar silil; ostal je pa do svoje prerane smrti zvest, nevpogljiv pristaš naprednega učiteljstva, v prid katerega je zastavil vselej in povsod svojo moško besedo, ne oziraje se na levo ali desno, ne navzdol in ne navzgor.

V šoli je pokojnik dosegal vedno prav lepe vspehe, tako v ljudski kakor tudi v obrtno nadaljevalni; tu je imel tudi izpit iz risarske stroke in sicer ga je napravil v tečajih 1906 in 1907. — S pokojnim okr. šol. nadzornikom Janežičem sta si bila prav dobra prijatelja, kajti le-ta strokovnjak v pravem pomenu besede je pač predobro znal, da je pokojni Jensko kritičnega očesa zasledoval pestri tok časa na pedagoškem polju in da sta se včasih prav pošteno pomenila o najnovejših pojavih na šol. polju — posebno kar se tiče učenja nemščine na ljudskih šolah. Seveda, pokojni Janežič se pa tudi ni nikdar postavil na ono komodno, edino rešino stališče za omejene duhove, ki gospoduje dandanes na Kranjskem, češ, molči, če ne te spravim v disciplinarno preiskavo; temveč mož je stal vedno na tem, da se človek tudi od najslabšega učitelja nekaj navadi.

Idealni Jensko se je tudi prav rad in vedno udeleževal vseh naših zborovanj, bodisi okraj. učit. društva kakor tudi »zavezinih«. In kako prijetno se je dalo z njim debatirati v vseh panogah človeškega znanja, bil je na vseh poljanah doma. Takoj na prvi mah si lahko spoznal, da mož veliko bere in da občuje v najboljših društvenih krogih in za-to je bil tudi povsod dobro došel in jako zabaven družabnik.

Z dušo in telesom se je zapisal pokojni Jensko turistiki. Poznal je naše gorenjske planine prav dobro in zaradi tega je bil tudi več let odbornik »Podružnice slov. plan. društva v Radovljici«. Posebno priljubljen kot turist vodnik je bil češkim turistom, ki so prihajali vsako leto na Bled, od koder so prirejali večje ali manjše izlete po gorenjskih planinah. Naš oče Triglav ga bo gotovo tudi pogrešal, ker v prejšnjih letih, dokler se ga ni še lotila težka in huda bolezen, kostna jektika, ga je skoro vsako leto obiskal.

In sedaj pa počivaš dragi, nepozabni tovariš sredi širnega ljubljanskega polja. Pač Ti je bila usoda še na smrtni postelji tako kruta, da ne moreš počivati v vznožju svojih ljubljensk, svojih planin. Pač si nisem mislil dragi, da Ti bom moral tako hitro pisati posmrtnico, vsaj sva se še meseca novembra pret. leta tako živo razgovarjala o načrtih slov. plan. društva kakor tudi o bodočnosti slovenskega šolstva in učiteljstva. Pač si tožil, da Te zopet napada stara bolezen, a dajal sem Ti upanje, pač upajoč na Tvojo krepko telesno konstitucijo, da Ti pomlad povrne zdravje.

Žalujemočemu očetu kakor tudi osamelima sestram pa bodi v tolažilo, da ostane pokojni Avgust v trajnem spominu vsega onega učiteljstva, ki je poznalo pokojnika kot uzor — poštenjaka.

Počivaj v miru!

J. Sega.

Srednješolske vesti.

Srednješolske vesti.

Dne 14. t. m. je umrl v Ljubljani po kratki bolezni ravnatelj c. kr. II. državne gimnazije v Ljubljani gosp. Anton Stritof. Pokojnik je služboval na gimnazijah v Kranju in v Ljubljani. Bil je več let predsednik Glasbene Matice.

Iz naše organizacije.

Štajersko.

Gornjegrajsko učiteljsko društvo zbore dne 3. maja t. l. ob 10. uri v šoli v Gornjem gradu po sledečem vzporedju: 1. dopisi; 2. predavanje tovariša Bizjaka: O praktični kurjeriji; 3. volitev novega odbora; 4. slučajnosti. K polnoštevilni vdeležbi vabi predsednik Kelc.

Pripomnja: Vsak vdeleženec naj pri nese hrano s seboj.

Kranjske vesti.

—r— Iz c. kr. mestnega šolskega sveta. O redni seji c. kr. mestnega šolskega sveta ljubljanskega, ki se je vršila v torek, dne 27. marca 1917, nam je došlo sledeče poročilo. Potem, ko otvoril predsednik sejo in proglasi njeno sklepčnost, oglašil zapisnikar kurencije iz predsedstva in pove, kako so bile rešene, kar se vzame na znanje. Odobri se zapisnik zadnje seje, z dne 20. februarja 1917. Pripoznajo se petletnice, in sicer: učitelju Alojziju Novaku, tretja, učiteljema Karlu Widru in Vendelinu Sadarju, peta, nadučitelju Janku Nep. Jegliču in katehetu Janezu Smrekarju, šesta, učitelju Vilku Maziju prva, učiteljici Mariji Palme druga in učitelju Antonu Smerdelju četrta. Sklene se c. kr. dež. šolskemu svetu priporočiti, da vsteje učiteljici Mariji Jegličevi opravilno dobo v dnevnem zavetišču v učiteljsko službeno dobo. Isto se ima zgoditi z učiteljico Ano Likozarjevo, ko bo njena prošnja za odpravo godna. Bistveni podatki iz letnega glavnega poročila o stanju ljudskega šolstva koncem l. 1916, ki se je predložil c. kr. deželnemu šolskemu svetu, se vzame na znanje. Razpravlja in sklene se o nekem disciplinarnem slučaju. Za provizorno učiteljico na mestni nemški dekliški šoli po Lei Levčevi, sedaj c. kr. vadm. učiteljici v Ljubljani se imenuje izprašana učiteljica Marija Smoličeva, sedaj suplentka ravnateljice. Za suplentko po izstopitvi Aleksii Lindtnerjevi, kateri se votira pismena zahvala, se pa predlaga izprašana učiteljica „doslej brezplačna suplentka Marta Čretnikova, na ravno tej šoli. Deželni odbor je nujno naprositi, da dovoli substencično podporo vsem onim brezplačnim suplentkam in poizkusnim kandidatkam, ki je doslej še nimajo, ki bodo zanje prošile. Učitelju Jurju Režeku se izreče kot zastopniku c. kr. mestnega šolskega sveta

domestilo rednih predstav, ki jih že radi sedanjih razmer skoro ni mogoče upeljati. Ideja je dobra in če se bo obnesla, ima gosp. Lavoslav Pahor veliko zaslug, da je v teh težkih časih začel s podjetjem, iz katerega bi v doglednem času vzraslo redno delovanje na slovenskem odru. — Na včerajšnjem prvem večeru smo videli, da je občinstvo veselo, ko se mu vendar nekaj nudi. Že par dni prej je bilo gledišče popolnoma razprodano, gotovo vesel pojav in dokaz, da imajo ljudje še kaj smisla za umetnost.

Vzpored je obsegal tri dele. V prvih dveh je nastopal ad hoc sestavljeni moški zbor, peli sta 2 solistini s spremljevanjem klavirja. Gospa Marija Perslova je znana, domača operna in koncertna pevka. Uveljavila se je bila še pod izborna Talichovo taktirko v Dvůrakovi operi »Rusalka« kot »Jaga baba«. Vsa kritika jo je takrat hvalila in po pravici. Topot nam je zapela najprej L. Hudovernikovo »V celici« s spremljevanjem klavirja in moškega zbora za odrom. Nje moški in pastozni alt nas je prepričal, da se s sodbo o njem pred časom nismo motili. V nizki in visoki legi je učinkoval mogočno, pa tudi občuteno, zlasti pri koncu pesmi. Skladba je pisana za bas solo in je čudno slišati, če poje

moško vlogo-meniha ženska. Spominjam se, da je na nekem koncertu pel znani tenorist Vilharjevo »Nezakonska mati«. Ker je zraven še obzorel, so se ljudje posmehovali, ker so vedeli, da moški občutkov nezakonske matere ne bi mogel izraziti!

Za drugi nastop si je gosp. Perslova izvolila prekrasno Rihard Straussovo »Ljubav« in jo zapela ljubezljivo, prelepo. Kaj podobnega si še želimo! Druga solistinja je bila g. Cilka Otahalova, tudi znanka iz nekdanjih gledaliških sezon, dobra koloraturka. Izkazala se je kot taka tudi sinoči. Kakšen Meyerbeerov »Ples senč« peti, ni lahka reč. V višini ji g. Otahalovi postal glas nekoliko rezek in kričev, izvrstne tehnike pa ne morem prehaliti. Z g. Perslovo sta nam zapeli potem še dva ljubka »Dvočlanska dvošpeva« in nek češki valček, manj pomembno skladbo kot kak dober nameček.

Vse solotočke je spremljala na klavirju g. Perslova, ne v posebno zadovoljnost poslušalcev. Morda je bil kriv tega tudi instrument.

Posebno zanimanje je vzbudil nastop moškega zbora, ki ga je g. Pahor sestavil iz večine dobrih in znanih pevcev prvih ljubljanskih pevskih društev. Za

študiranje, natančno namreč, gotovo ni imel za filno, dinamiško niansirano prednašanje dovolj časa na razpolago, vendar je pa glasovno neenako razdeljen 14 mož broječi zbor nastopil sigurne in hvalevredno. Prednašal je 9 narodnih pesmi in šopek 6 vojaških narodnih pesmi. Veliko vrednost pripisujem naši narodni pesmi. Temveč jo baš sedaj, ko je v Ljubljani toliko tučev, ki je sploh ne poznajo. Mnenja sem pa, da narod svojih pesmi, tako kot so jih prednašali smoči, nikoli ne poje. Vse pesmi so bile tako strašno razsekane, (o Sajovčev bič, kje si?) in razdeljene, da so se tudi lajikom zdele nenaravno pete. Naša narodna pesem ljubavi zavlačene, dolge akorde, nikdar pa — razven pri poskončnicah — odsekane in raztrgane besede. Prelepa koroška »Moja kosa« je včeraj izgubila vse na veljavi in lepoti. G. Pahor je pesmice harmoniziral z malimi izjemami preprosto. Mesto v pesmi »Kaj pa ti pobič«: pa plavat ne znaš je več kot za lase privlečeno in prisiljeno.

Šopek 6 vojaških narodnih pesmi, fantovsko, korajžno zapetih je učinkoval izvrstno in je bil vidno všeč vsem poslušalcem. Vse pesmice je občinstvo sprejelo z glasno pohvalo in dolgim ploskanjem, tako da se je za stvar idealno nav-

dušeni g. pevovodja in harmonizator opetovano moral za priznanje zahvaljevati. Želim zboru, da vztraja in nas na prihodnjem nastopu razveseli z novimi, lepimi skladbami! Hvaležen mu bo za to vsakdo!

Po koncertnem delu se je pokazala bela stena in začel se je kinematograf, vsled potrebe ali brez nje, kdo ve... Jaz si svoje mislim! — Konec večera je tvorila enodejanka »Maska satana« iz peresa Pavla Czimmerja. Nastopili so g. Zvonarjeva, gg. Skrbinšek, Danilo, Juvan in Gorski. Sodbo o duhoviti, kratki igrici prepuščam drugim. Trdim pa lahko, da sta bila zlasti g. Zvonarjeva in g. Skrbinšek izvrstna. Slednji je imel težko vlogo, v kateri je prekosil samega sebe. Bil je še popolnejši kot nekaj v Molnarovi igri »Vrage«.

Splošno je ves večer napravil dober vtis. Izvajanje so precej motili prepozno došli poslušalci in tudi biljeterji. Naj se v bodoče med nastopom prav nikogar ne pusti v avditorij. Umetnost bi pa tudi bilo, da se začetek delov in konec pavz z zvoncec naznani občinstvu, da pravočasno zasede svoje prostore! In pa: ne predolgih vzporedov!

Zorko Prelovac.